

Vraag nr. 61
van 7 maart 2002
van mevrouw ISABEL VERTRIEST

Jeugdruimteplannen – Stand van zaken

Tijdens het najaar van 2000 werd in het Vlaams Parlement gedebatteerd over meer ruimte voor jongeren, op basis van een verzoekschrift van jongerenorganisaties. Ter afsluiting werd een resolutie goedgekeurd waarbij meer aandacht werd gevraagd voor ruimte voor jongeren. Een van de onderdelen van de resolutie was de vraag voor toetsing van de ruimtelijke plannen aan het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (inzonderheid artikel drie) (Stuk 506 (2000-2001) – Nr. 1).

De minister heeft "ruimte" als prioriteit meegenomen voor de uitwerking van de jeugdplannen. Dit komt goed uit, aangezien veel gemeenten op het moment werken aan hun ruimtelijk structuurplan. De opmaak van de gemeentelijke en provinciale structuurplannen is immers dé kans om de nodige aandacht te besteden aan ruimte voor kinderen en jongeren. Het gaat hierbij niet alleen over gestructureerde ruimte (infrastructuur, speelterreinen,...), maar ook om vrije en groene ruimten (parken, bossen, braakliggende terreinen, ...).

Tijd en gelegenheid dus om jongeren daarin ruimte te geven.

Ter ondersteuning hiervan heeft het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering gevraagd om te onderzoeken welke info- en inspraakmethodes kunnen worden ontwikkeld met het oog op een verhoogde participatie van kinderen en jongeren in de ruimtelijke planning.

1. Hoeveel jeugdruimteplannen zijn er al gemaakt ?
2. Hoeveel jeugdruimteplannen zijn in de maak ?
3. Worden de bestaande jeugdruimteplannen effectief gebruikt bij de opmaak van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen ?
4. Is er vanuit het jeugdbeleid onderzoek gebeurd naar het betrekken van jongeren in de ruimtelijke planning ? Met welk resultaat ?

Antwoord

1. Op 27 maart 2002 hadden 30 gemeenten een door de gemeenteraad goedgekeurd jeugdruimteplan ingediend.
2. 213 gemeenten hebben laten weten dat ze vóór 1 juni 2002 een jeugdruimteplan zullen indienen voor de volledige planningsperiode van het jeugdwerkbeleidsplan 2002-2004. Dit houdt in dat men reeds in 2002 zal werken aan de uitvoering van het jeugdruimteplan.

Dit betekent dat nog minstens 183 jeugdruimteplannen in de maak zijn. Nog eens 42 gemeenten hebben nu reeds gemeld dat ze het jeugdruimteplan in 2003 zullen indienen.

3. Het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2001 betreffende de subsidiëring van gemeentebesturen die een jeugdruimtebeleid voeren als onderdeel van het jeugdwerkbeleid, vraagt uitdrukkelijk om in het jeugdruimteplan de gevolgen van de concrete acties voor de ruimtelijke ordening te beschrijven (artikel 3, § 2, 9°). Hiermee wordt ook bedoeld dat het jeugdruimteplan en het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan op elkaar moeten worden afgestemd. Vanuit de dossierbehandeling werd vastgesteld dat de afstemming tussen de twee sectoren slechts summier wordt ingevuld. Slechts één gemeente maakte uitdrukkelijk melding van een goede samenwerking met betrekking tot het project Groene Ruimte dat in die gemeente loopt. Vaak verwijst men hierbij naar de procedure voor het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan die nog niet is afgerond. Dit aspect wordt echter nauwgezet opgevolgd.

Of de bestaande jeugdruimteplannen ook effectief gebruikt worden bij de opmaak van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen, is nog moeilijk te zeggen, aangezien er nog maar tien jeugdruimteplannen aanvaard werden voor subsidiëring, dit wil zeggen formeel werden goedgekeurd. Ik ga hiervan uit natuurlijk, maar dit moet zeker onderwerp zijn van evaluatie, bijvoorbeeld op basis van de werkingsverslagen bij het eerste jaar van uitvoering van de jeugdruimteplannen.

4. Vanuit het jeugdbeleid werd niet expliciet onderzocht hoe jongeren kunnen worden betrok-

ken in de ruimtelijke planning. Wel in afgeleide vorm. Er is het langetermijnonderzoek "Jeugd-beleid in ontwikkeling" door de Vakgroep Sociale, Culturele en Vrijtijdsagogiek van de Katholieke Universiteit Leuven (Pedagogie), dat is gericht op de ontwikkeling van een leidraad voor de evaluatie van jeugdwerkbeleidsplannen.

Er worden drie centrale concepten gehanteerd :

- hoe kan de planning in samenspraak en via intensieve communicatie tussen diverse betrokkenen het best verlopen ?
- hoe worden beleidsmaatregelen op elkaar afgestemd ?
- hoe kan de participatie van jeugd (h)erkend worden ?

Aangezien in het jeugdwerkbeleidsplan zelf de ruimte voor kinderen en jongeren en de jeugd-werkinfrastructuur belangrijke aspecten zijn, kwam ook de participatie in de ruimtelijke planning in beeld. Aangezien het jeugdruimteplan nauw aansluit bij de opmaak van het jeugdwerkbeleidsplan, wordt door de gemeenten vaak dezelfde planningssystematiek gehanteerd. In het jeugdruimteplan moet men immers, net als in het jeugdwerkbeleidsplan, weergeven hoe men de behoeften van jeugdwerk, kinderen en jongeren heeft vastgesteld. Door de onderzoekers werd ook expliciet gevraagd of in het jeugdwerkbeleidsplan de gegevens over de afstemming met het ruimtelijk structuurplan werden opgenomen.

Het onderzoek wordt eind juni 2002 afgerond, vandaar dat slechts voorlopige indicaties kunnen worden gegeven. Een opvallende vaststelling is dat het jeugdwerkbeleidsplan in eerste instantie focust op het jeugdwerkaanbod en dat zeer weinig verbanden worden gelegd met de maatschappelijke context. Een afstemming van beleidsplannen ligt heel ver weg.

De Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme (VZW ADJ) kreeg van de afdeling Bos en Groen en de afdeling Jeugd en Sport van de Vlaamse Gemeenschap de opdracht om concrete projecten op te zetten om meer groene speelruimte te creëren voor het jeugdwerk : het project Groene Ruimte. In veertien proefgemeenten kreeg het project Groene Ruimte gestalte, wat alvast hier resulteerde in meer en toegankelijk groen voor de jeugd, na een degelijke inspraakprocedure.

In het verslagboek van dit project Groene Ruimte worden duidelijke aanbevelingen gedaan aan de sector ruimtelijke ordening. "Bij de ruimtelijke planning zou aandacht voor jeugd(ruimte) een evidentie moeten zijn. De lokale ruimtelijke planners dienen de nodige tijd en energie te investeren in de opmaak en uitvoering van het jeugdruimteplan. Ze moeten communiceren en overleg plegen met hun collega's van de jeugddienst. Kinderen en jongeren moeten kunnen participeren bij de ruimtelijke planning, maar hiervoor moeten aangepaste methodieken ontwikkeld worden. Bij de krijtlijnen van het ruimtelijk structuurplan is de aandacht voor jeugd(ruimte) echter jammerlijk miniem." De jeugdsector is immers vaak het kleine broertje naast de sector ruimtelijke structuurplanning, en ze worden blijkbaar soms afgescheept.

Een samenwerking tussen de jeugdsector en de sector ruimtelijke ordening moet op Vlaams niveau opgestart worden. Een eerste aanzet hier toe is reeds gegeven naar aanleiding van de opmaak van het Vlaams jeugdbeleidsplan en naar aanleiding van een communicatie-initiatief ten aanzien van jongeren in de ruimtelijke structuurplanning van de gemeente Herent. Dit overleg wordt verder geconcretiseerd.

Onlangs nog werden op een vergadering van ruimtelijke planners verscheidene jeugdwerkers uitgenodigd om het belang van de aandacht voor kinderen en jongeren in de ruimtelijke planning toe te lichten. Deze vergadering wilde een eerste aanzet geven voor een eerste kindvriendelijke benadering van de ruimtelijkeplanningsthematiek.

Binnen het Vlaams reglement houdende subsidiëring van informatie-, communicatie- en inspraakprojecten voor de jeugd werden in de erkenningsronde van het najaar 2001 een aantal projecten geselecteerd die uitdrukkelijk inspeken op de jeugdruimtethematiek :

- "Het Kruimproject" van het Pedagogisch Instituut J.L. Vives.

Het Kruimproject wil methodieken ontwikkelen en informatie verstrekken omtrent het actief werken met de thematiek van jeugdruimte en participatie van kinderen en jongeren op het lokaal niveau, inzonderheid binnen het jeugdwerk ;

- "Kinderen over kindvriendelijke steden" van het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving.

Het netwerk "kindvriendelijke steden" besteedt in 2002 aandacht aan het kindvriendelijk inrichten en ontwerpen van het openbaar domein ;

- "Ontwikkelen van modellen om op lokaal niveau participatie van kinderen en jongeren te organiseren bij het opmaken van ruimteplannen" van het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving.

Dit project van het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving wil enerzijds een aantal praktijkexperimenten opzetten en begeleiden die tot doel hebben de kinderen en de jeugd te betrekken bij het opmaken van ruimteplannen (speelruimteplan, jeugdruimteplan, gemeentelijk structuurplan, ...). Anderzijds wil het uit de voortdurende evaluatie en bijsturing de nodige inzichten verwerven om beleidsadviezen te formuleren en concrete modellen, in casu voor inspraak van kinderen en jongeren in ruimtelijke ordening, te ontwikkelen ;

- "Ontwikkeling draaiboek" van het Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugdwelzijn (CMGJ).

Het draaiboek dat het CMGJ wil klaarstellen, wil goede methodieken en procesvorming aanbieden om de toegankelijkheid van de jeugdruimte te verhogen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.